

NSPRV NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE

Novi Sad, Trg Slobode 3 tel/faks: 021/6616-886, 025/420-093, 023/515-757
e-mail: sindiso@sbb.rs, nsprv@open.telekom.rs, nsprv.zr@open.telekom.rs

Šta je istina u štrajku prosvetara

Ni nakon neuspešnog višemesečnog štrajka, ako kažete ljudima istinu rizikujete da budete proglašeni izdajnikom, „štrajk-breherom“ ili nekako pogrdnije jer, kako je Mark Tven govorio „Dok istina obuva cipelu, laž je već tri puta obišla Zemlju“.

To što sam se oglasio samo jednom od 18.02.2015 na konferenciji za štampu u Zrenjaninu 19.02. na kojoj sam izrazio žaljenje što četiri sindikata nisu zajedno okončala štrajk i zajednički nastavila rad na realizaciji sporazuma, nikako ne znači da sam se povukao iz sindikalne borbe i sa svih funkcija u sindikatu, kako to neki „borci za radnička prava“ predstavljaju po školama članicama NSPRV- sindikata čiji sam i dalje predsednik, a sa ciljem kako bi napravili pometnju među članstvom NSPRV-a i iskoristili ovu situaciju da preotmu to isto članstvo.

Istina je da sam do 16.02.2015. godine gotovo svakodnevno učestvovao u pregovorima o PKU, aktivnostima u štrajkačkom odboru i pregovaračkom timu četiri reprezentativna sindikata.

Kolektivnom ugovoru, koji smo zajednički napravili, do današnjeg dana ni najveći kritičari nisu uspeali da nađu manu, što potvrđuje i činjenica da svi sindikati insistiraju da im se omogući da ga potpišu.

Rad na sporazumu je bio mnogo teži deo posla. Razlog za to se nalazi u tome što su neki sindikati, među kojima je prednjačila „Unija“, pothranjivali nadu da će prosvetni radnici dobiti neki novac pominjući vrlo često neku cifru koja je veća od uštede ostvarene od umanjenja plata. Da sve bude još gore, stvarali su sliku da je samo pitanje dana kada će taj novac biti isplaćen.

Istina je da o konkretnim ciframa, koje bi eventualno prosvetni radnici dobili, nikada nije ni razgovarano, osim jedne u drugoj polovini decembra. Tada su na sastanak pozvana četiri predsednika sindikata kojima je stavljena na sto ponuda da potpišu sporazum po kome bi prosvetni radnici dobili pomoć u visini 7500 dinara, uz uslov zaključenja štrajka, što nije prihvaćeno.

Jedinstven nastup četiri sindikata pred predstavnicima ministarstva prosvete i Vlade republike Srbije je nešto što je davalo rezultate.

Konačno 80% naših zahteva je prihvaćeno i to:

1. Utvrđen je predlog PKU, bolji nego što smo prvobitno i sami predložili
2. Dogovoreno je da će izmene i dopune zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ići na javnu raspravu u obliku kako je to dogovoreno na radnoj grupi koju su sačinjavali predstavnici ministarstva i četiri sindikata.
3. Dogovoreno je da zakon o platama u javnim službama sa platnim razredima za sve budžetske korisnike bude donešen do jeseni i da će biti primenjen od 1.1.2016. Vlada Srbije se na to obavezala MMF-u što se nedvosmisleno može videti i na sajtu MMF-a.

Jedini zahtev koji nije ispunjen i nije mogao biti ispunjen je „da se prosveta izuzme iz smanjenja plata“. Pošto je zakon po kome su linearno smanjene plate stupio na snagu 28. oktobra 2014. godine u nekoliko navrata sam predlagao da taj zahtev preinačimo pošto je ovako formulisan suprotan postojećem zakonu. Svaki put sam dobijao isti odgovor: „Nema veze, neka taj zahtev stoji za sada, ako ne prihvate ostale zahteve možemo odustati od njega“.

Međutim, najveći deo pregovora se ustvari svodio na to, kako „na mala vrata“ da vratimo prosvetnim radnicima ono što im je uzeto umanjenjem plata, ili bar deo toga. Nažalost i kada bismo se približili rešenju neki „veliki sindikalci“ radi svoje promocije su mimo dogovora izlazili u javnost, što nas je u nekoliko slučajeva vraćalo na početak razgovora zbog reakcije predstavnika MMF-a.

Premoreni od iscrpljujućih pregovora i dugotrajnog štrajka, predstavnici Ministarstva prosvete su na pregovorima održanim 06.02.2015. godine došli sa namerom da se nadje rešenje za zahteve sindikata.

Predlog Sporazuma koji je utvrđen na Štrajkačkom odboru četiri reprezentativna sindikata je bio sporan za Ministarstvo prosvete samo u dva stava - u tački 2 gde su predstavnici sindikata insistirali da pregovori o nagradama i pomoćima predviđenim u tački 2 sporazuma počnu „do“ 01.06.2015., a Ministarstvo predlagalo da počnu „od“ navedenog datuma, kao i poslednji stav u tački 3 sporazuma gde je u predlogu sindikata stajalo da ukoliko se iz bilo kojih razloga ne donese zakon o platama u javnim službama sa platnim razredima plata zaposlenima u prosveti će se korigovati kroz koeficijente.

Pošto su se stavovi približili predstavnici ministarstva su zatražili polučasovnu pauzu za konsultacije.

U odsustvu predstavnika ministarstva pregovarački tim se saglasio da od prvog zahteva vezanog za vreme otpočinjanja pregovora o „novcu“ ne smemo odustati, a drugi ćemo žrtvovati jer platni razredi ne smeju imati alternativu, jer se samo kroz platne razrede može promeniti sadašnja praksa da pripravnici u nekoj vladinoj agenciji ima dvostruko ili trostruko veću platu od profesora sa punom normom.

Pošto predstavnici Ministarstva tog dana (petak 06.02.2015.) nisu uspeali da obezbede saglasnost vlade za ovu promenu sporazuma („od“ ili „do“) razišli smo se nezavršenog posla.

U subotu, 07.02.2015. sva četiri sindikata su dobila obaveštenje da je Ministarstvo prosvete i Vlada Republike Srbije prihvatila zahteve pregovaračkog tima sindikata, te shodno tome upućen je poziv za potpisivanje istog za 11.02.2015.

Istog dana, pre potpisivanja PKU i Sporazuma, održana je sednica štrajkačkog odbora na kojoj je konstantovano da je ovo maksimum koji smo pod ovim okolnostima mogli da dobijemo i da treba izaći sa preporukom organima sindikata ukoliko nisu već doneli odluku o prihvatanju sporazuma da je donesu.

U ove zaključke je uneo pometnju Miodrag Sokić koji je prisustvovao Štrajkačkom odboru u svojstvu zamene za Slobodana Brajkovića koji je bio na bolovanju. On je tražio da u ovoj preporuci stoji da je on glasao protiv potpisivanja sporazuma što je i prouzrokovalo da se odluka ne objavi zvanično sa potpisom svih osam članova štrajkačkog odbora.

Komentar domaćina tog sastanka predsednika USPRS Dragana Matijevića je bio: „Sada je on najpametniji, hoće li da mu okačimo orden za hrabrost?“. Takođe, tada je gospodin Matijević rekao da će on lično sve uraditi da ovaj sporazum prođe na organima Unije jer je ovo maksimum, a ukoliko bi se nekim slučajem dogodilo suprotno on će podneti ostavku na sve funkcije a to bi značilo i nepoverenje predsedništvu.

Kao domaćin obratio se predstavnicima dva sindikata koja su imala odluke organa da potpišu sporazum (SOS I GSPRS „Nezavisnost“) rekavši: „Vi procenite da li ćete danas potpisati ili do srede čekati nas (mислеći na USPRS I SRPS), ali kako god ovaj posao smo zajedno odradili na najbolji mogući način.“

Ja sam se u ime SRPS-a pojavio na potpisivanju PKU i Sporazuma, gde sam izvestio Ministarstvo da SRPS I USPRS imaju zakazane sednice republičkih odbora za 16.02.2015. sa dnevnim redom „Potpisivanje PKU i Sporazuma“ i predložio sam da se potpisivanje odloži do 18.02.2015. ili da se na dokumentima stavi datum 18.02. kako bi bilo omogućeno da i ova 2 sindikata sa istim datumom potpišu iste.

Predstavnici ministarstva i dva sindikata koja su imala odluke organa za potpisivanje su prihvatili Predlog i usaglasili se da na dokumentima koji se potpisuju stave datum 18.02.2015.g.

Na sednici Republičkog odbora Unije, većinom glasova odbijen je Sporazum, dok je sednica Predsedništva SRPS-a počinjala kasnije, pa se moglo naslutiti da će se dogoditi isto, što se kasnije i potvrdilo. Većinom glasova i Predsedništvo SRPS-a je odbilo Sporazum.

Nakon takvog ishoda glasanja predložio sam da donesemo odluku u potpunosti obustavi rada, a da predsednike sindikata u školama, kao i predsednike opštinskih, okružnih i pokrajinskih odbora smenimo ukoliko ovu odluku ne sprovedu. Na ovaj način bi popravili ili bar sačuvali pregovaračku poziciju koju smo imali pre potpisivanja Sporazuma i izlaska iz štrajka (SOS-a i GSPRS Nezavisnost).

Takođe, ovakvom odlukom bi verovatno naterali neke sindikalne funkcionere da se zamisle da li je u redu da prva 3 meseca štrajka više škola štrajkuje u Srednjobanatskom okrugu, nego u Beogradu i Novom Sadu zajedno, a usput predstavnici ovih centara su bili nezadovoljni Sporazumom.

Pošto ovaj predlog nije ni stavljen na glasanje sa obrazloženjem da nam nije cilj da se preglasavamo, kao moralni čin podneo sam ostavku u pregovaračkom timu i štrajkačkom odboru i predložio da se u ova tela izaberu novi ljudi što je i učinjeno.

Na moje zaprepašćenje sutradan sam saznao da najveći zagovornici za potpisivanje Sporazuma Dragan Matijević, Jasna Janković, "ojačani" predsednikom Pokrajinskog odbora Unije, Zvonimirom Jovićem koji je na Republičkom odboru USPRS glasao za potpisivanje sporazuma zdušno kritikuju isti i nastavljaju rad u štrajkačkom odboru i pregovaračkom timu umesto najavljenih ostavki.

Tek onda sam počeo da shvatam moje sindikalne kolege koje su predhodne 2 godine prešli iz Unije u SRPS (njih preko 10000 – Forum beogradskih gimnazija, Forum srednjih stručnih škola Beograda, Sindikat prosvetnih radnika Vojvodine i opštinski odbor Požarevac), a koji su presudno uticali na donošenje ovakvih odluka.

Očigledno je da su oni daleko bolje upoznati sa strategijom svog bivšeg sindikata od mene i da im je prvi prioritet kako nekoga proglašiti izdajnikom, uzeti članstvo, a kada vreme pokaže istinu jedan broj će napustiti sindikat, poneko će ostati zato što je teško prihvatiti da si prevaren, a jedan deo će otići u neke treće sindikate.

Istorija se ponavlja ali nigde tako često kao u prosveti. Ako se vratimo samo četiri godine unazad u štrajk prosvete iz 2011.godine kada su „izdajnički“ sindikati kojima sam pripadao i ja potpisali „izdajnički“ Sporazum po kome su prosvetni radnici trebali da dobiju povećanje zarada od 14.6% sa projektovanom inflacijom od 2%. Pošto je inflacija bila 5% po tom sporazumu prosvetari su trebali da dobiju 18,6% povećanje. Pošto je produžetkom štrajka srušen taj sporazum, a štrajkačima umanjene zarade za vreme štrajka, nađen je sporazum između „velikih boraca za radnička prava“ i tadašnje vlasti, tako da su umanjene zarade vraćene a zauzvrat potpisan nov Sporazum koji je predvideo povećanje zarada zaposlenih u obrazovanju koje će biti veće od 7,2%, iako smo pre potpisivanja ovog Sporazuma već dobili povećanje od 7,6%. Prvi put u istoriji sindikalnog pokreta se štrajkovalo dva meseca kako bi se za više od 10% smanjila plata zaposlenih (umesto prvobitno dobijenog povećanja plata od 18,6%, izborili su se za povećanje od 7,2-7,6%) i za to niko nikad nije odgovarao.

Pošto se Zakon o budžetu odnosio na sve budžetske korisnike i penzionere, vrlo lako je izračunati koliko desetina milijardi je prosveta štrajkom uštedela državi.

Da li je isti scenario na pomolu? Sudeci po Aneksu Sporazuma koji je novi pregovarački tim poslao u Ministarstvo bez znanja svih članova Pregovaračkog tima, a čiji je autor portparol Unije Jasna Janković i njeni najbliži saradnici, tako nešto je vrlo verovatno. Sa druge strane postoji velika šansa da je u pitanju neznanje a ne zla namera, jer samo tako bi se moglo objasniti da je taj predlog aneksa sporazuma koji anulira veliki deo onoga što je postignuto u ovom maratonskom štrajku odmah po dostavljanju u ministarstvo okačen na sajt Unije. Srećom pravovremeno smo reagovali, kako nebi nastala veća šteta.

Konačno, princip sve ili ništa koji forsiraju neki sindikati u oblasti obrazovanja nas je doveo do toga da prosvetni radnici polako, ali sigurno postaju socijalni slučajevi.

Kada hoćete sve ili ništa, pa još u zahteve uvrstite nešto što je suprotno zakonu (što znači neostvarljivo) onda obično umesto sve, bude ništa.

Istovremeno smo svedoci da neki drugi sindikati iz nekih drugih delatnosti, dok prosveta ne zaključi jedan štrajk najave tri i svaku put ostvare po 50% od zahteva što je ukupno 150% zahteva, i to bez dana štrajka.

Verovatno se drže načela da se kroz pregovore dolazi do maksimuma mogućeg a ne maksimuma želja.

Često sam dolazio u sukob sa najvišim sindikalnim funkcionerima oko strategije izlaska iz štrajka. Neverovatan je stav nekih da sporazum netreba potpisati po cenu da se štrajk sam po sebi ugasi.

To su ljudi koji su olako donosili odluke, ali ih nisu i sprovodili. Primera radi jedini sam glasao protiv potpune obustave zakazane za 22. decembar 2015. godine, jer je to pretposlednji dan pred zimski raspust u Vojvodini i smatrao sam da nema efekta i da ta obustava treba da bude ranije. Od osam članova Štrajkačkog odbora sedam je glasalo za tu odluku, a samo ja protiv. Kada je za taj dan trebala da bude umanjena zarada, bio sam jedan od dvojice u Štrajkačkom odboru kome su trebale da se umanje zarade, što znači da je uz mene od njih sedam samo jedan član ispoštovao tu odluku iako su za nju glasali.

Priča o dopunskim garancijama o isplati pomoći je bacanje prašine u oči jer pravno gledajući ne postoji veća garancija od formulacije u sporazumu gde piše „Vlada se obavezuje“ a u potpisu stoji u ime Vlade potpredsednica Vlade i ministar prosvete.

To što su zagovornici ovih garancija predlagali da ministar pred kamerama kaže da svojom funkcijom garantuje ovaj sporazum za mene nije nikakva garancija jer u svakoj

civilizovanoj zemlji posle ovakvog štrajka ministar bi bio smenjen, a sa njim bi otišle i naše garancije.

Niko me neće ubediti da postoji veća garancija za sprovođenje Sporazuma od jedinstvenog nastupa četiri reprezentativna sindikata, sindikata koji su ga ustvari i napisali. Ali!!! Kako bi onda neko nekom oteo nekog člana?

Da sve ovo prethodno rečeno zanemarimo, pitam se da li imamo pravo da zbog bilo kakvih garancija eliminišemo dva sindikata iz pregovora o izmenama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i Zakona o platama u javnim službama koji su od životnog značaja za srpsko obrazovanje, a čija je izrada u toku.

Iz kontakata sa predstavnicima dva sindikata koja su potpisala Sporazum (SOS i Nezavisnost) i koji učestvuju u radu radnih grupa za izradu zakona, svakodnevno dobijamo signale da su predstavnici sindikata vrlo često preglasavani i da su u manjini zbog neučešća druga dva sindikata.

Iz tog razloga i oni vrlo ozbiljno razmišljaju da izađu iz radnih grupa kako kasnije ne bi neko na njih prebacio odgovornost za eventualna lošija zakonska rešenja od onih koja su postignuta uz učešće sva četiri sindikata.

Dakle postoji velika opasnost da vrlo brzo otpočnemo da „trčimo za vozom koji je već odavno otišao“, a onda ćemo u novi štrajk za izmenu zakona iz čije izrade smo sami sebe eliminisali.

Možda nisam u pravu, ali mislim da nikakav novac, makar bio i u visini cele plate, nije vredan sigurnosti radnog mesta koja bi trebala da se obezbedi izmenama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i dugoročnog rešavanja materijalnog položaja kroz Zakon o platama u javnim službama i platnim razredima.

Jedno je sigurno da, ukoliko želimo da prosveta zauzme mesto koje joj pripada, prvo će morati dobro izanalizirati ovaj štrajk, predočiti članstvu istinu za koju je bilo uskraćeno delimično zbog posebnih okolnosti u kojima su pregovori vođeni pre svega zbog pritiska MMF-a i straha nekih učesnika u pregovorima da izađu u javnost sa svojim stavovima zbog opasnosti da budu proglašeni kao izdajnici bez mogućnosti odbrane.

Sigurno je to da će po okončanju štrajka puna istina biti dostupna javnosti i članstvu sa kompletnom dokumentacijom. Čini mi se da bi neki sindikalni lideri bili najsrećniji da štrajk potraje još godinu dana dok se neke stvari ne zaborave.

Zrenjanin, 24.03.2015.god.

Predsednik NSPRV i
Generalni sekretar SRPS-a
Ranko Hrnjaz